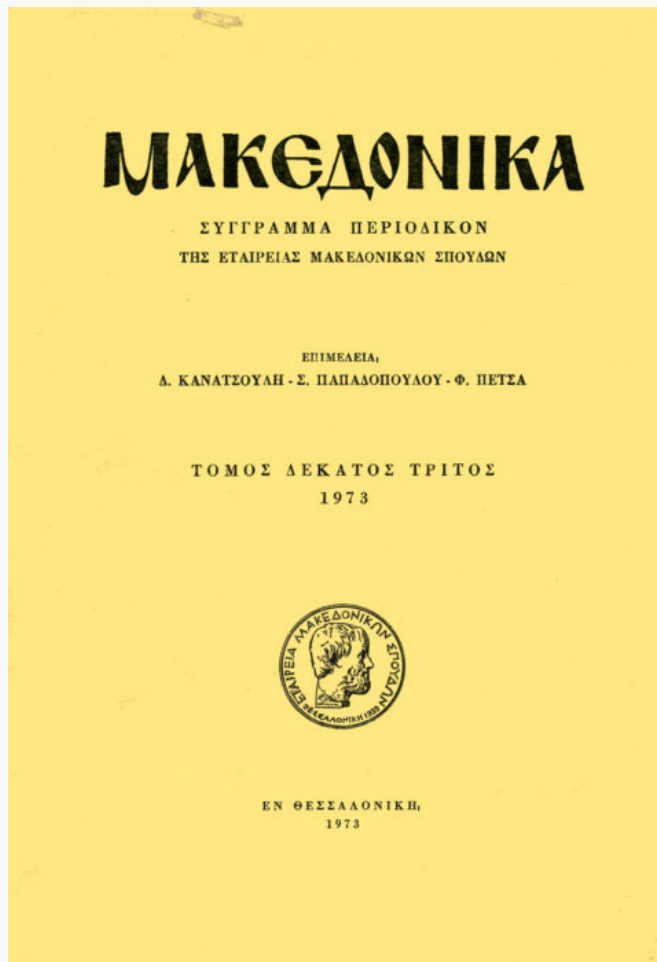

Makedonika

Vol 13, No 1 (1973)

Κύριλλος Πατριάρχης Βουλγαρίας

Χαραλ. Κ. Παπαστάθης

doi: [10.12681/makedonika.930](https://doi.org/10.12681/makedonika.930)

Copyright © 2014, Χαραλ. Κ. Παπαστάθης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Παπαστάθης Χ. Κ. (1973). Κύριλλος Πατριάρχης Βουλγαρίας. *Makedonika*, 13(1), 491–492.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.930>

ΚΥΡΙΑΛΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ο τὴν 7ην Μαρτίου 1971 ἐκδημήσας εἰς Κύριον αἰόδιμος Πατριάρχης Βουλγαρίας Κύριλλος, κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος Μάρκοφ, ἐγεννήθη ἐν Σόφια τὴν 16ην Ἰανουαρίου 1901. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν, ἐνεγράφη εἰς τὸ Θεολογικὸν Σεμινάριον τῆς γενετείρας του καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ πανεπιστημίου Βελιγραδίου, παρακολουθῶν συγχρόνως μαθήματα φιλοσοφίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ζάγκρεμπ. Δι' ἀνωτέρας θεολογικᾶς σπουδᾶς μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ τότε ρουμανικοῦ Τερναουσίτι, ἔνθα ἔτυχε τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος. Κατὰ τὴν περίοδον 1928-1930 διέμεινεν εἰς Γερμανίαν, εὐτυχήσας καὶ προλαβὼν νὰ μαθητεύσῃ παρὰ τῷ διαπρεπῆ ἱστορικῷ Ἀδόλφῳ Harnack. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε καρῆ μοναχὸς τῷ 1923, ὑπηρετήσας ὡς γραμματεὺς εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Ρίλας καὶ κατόπιν ὡς καθηγητῆς τοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου Σόφιας. Τῷ 1936 ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Στόβων καὶ ἀμέσως κατόπιν Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, ἐν ἔτει δὲ 1953 ἐξελέγη Πατριάρχης Βουλγαρίας.

Ο Πατριάρχης Κύριλλος ἐκτὸς τοῦ πολυπύχου ποιμαντικοῦ ἔργου του καὶ τῶν καθαρῶν θεολογικῶν συγγραφικῶν ἐνασχολήσεων, μεγάλως ἐκαλλιέργησε τὰς ἱστορικὰς ἑρεῦνας. Κάτοχος πολλῶν γλωσσῶν καὶ ἀκάματος μελετητῆς, προσέφερον ὀγκωδέστατον ἔργον καὶ ἀνέκδοτον ἀρχαικῶν ὑλικῶν ἐκ τῶν μακροχρονίων ἀναδιφήσεών του εἰς εὐρωπαϊκὰ ἀρχεῖα. Ἐστράφη πρωτίστως εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς χειραφετήσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Βουλγάρων κατὰ τὴν δευτέραν πενηκονταετιάν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ ἀγὼν δι' αὐτὰς ἄμεσα ἀναφέρεται εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ διεξαγόμενος ἐν πολλοῖς εἰς τὸν θρακικὸν καὶ μακεδονικὸν χῶρον, ὀδηγεῖ τοὺς Βουλγάρους εἰς σύγκρουσιν μεθ' ἡμῶν. Διὰ τοῦτο ἡ μελέτη τῶν ἔργων τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου ἀποτελεῖ πηγὴν γνῶσεως καὶ διὰ τὸ ἰδικὸν μας παρελθόν, τοὺς ἀγῶνας τῶν προγόνων μας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας. Παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις μας ἐπὶ πολλῶν σημείων τῶν ἔργων του, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ἐργατικότητα του καὶ τὴν προσφορὰν νέου ὑλικοῦ. Τὰ κυριώτερα τῶν αὐτοτελῶς ἐκδοθέντων συγγραμμάτων του ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

1) Paisij, Mitropolit Plovdivski, v carkovno-narodnata borba (Ὁ Παΐσιος, Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, ἐν τῷ ἐκκλησιαστικο-ἐθνικῷ ἀγῶνι), Φιλιπούπολις 1948, σσ. 319· 2) Panaret, Mitropolit Plovdivski, 1805-1883 (Πανάρετος, Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, 1805-1883), Σόφια 1950, σσ. 456· 3) Natanail, Ohridski i Plovdivski (Ναθαναήλ, Μητροπολίτης Ἀχρίδος καὶ Φιλιππουπόλεως), Σόφια 1952, σσ. 602· 4) Ekzarh Antim, 1816-1888 (Ὁ Ἐξάρχος Ἀνθίμος, 1816-1888), Σόφια 1956, σσ. 956· 5) Graf N. P. Ignatiev i bǎlgarskijat carkoven vǎpros. Izsledvane i dokumenti (Ὁ κόμης Ν. Π. Ἰγνάτιεφ καὶ τὸ βουλγαρικὸν ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα. Διαπραγμάτευσις καὶ ἔγγραφα), τόμ. α', Σόφια 1958, σσ. 568· 6) Bǎlgaromohamedanski celišta v Južni Rodopi (Ksantijsko i Gjumurdžinsko) (Βουλγαρομοαμεθανικαὶ ἐγκαταστάσεις εἰς τὴν νότιον Ροδόπην (περιοχαὶ Ξάνθης καὶ Κομοτινῆς), Σόφια 1960, σσ. 104· 7) Prinos kǎm bǎlgarskija carkoven vǎpros. Dokumenti ot Avstrijskoto Konsulstvo v Solun (Συμβολή εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα. Ἐγγραφα ἐκ τοῦ Αὐστριακοῦ Προξενείου Θεσσαλονίκης), Σόφια 1961, σσ. 224· 8) Katoličeskata pro-

paganda sred Bălgarite prez vtorata polovina na XIX vek ('Η καθολική προπαγάνδα εις τούς Βουλγάρους κατά τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 19ου αἰῶνος), Σόφια 1962, σσ. 474· 9) Prinos kām Uniatstvoto v Makedonija sled Osvoboditelna Vojna, 1879-1895. Dokladi na Frenskite Konsuli v Solun (Συμβολή εις τὴν οὐνιτικὴν κίνησιν ἐν Μακεδονίᾳ μετὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον, 1879-1895. Ἐκθέσεις τῶν Γάλλων Προξένων Θεσσαλονίκης), Σόφια 1968, σσ. 712· 10) Bălgarskata Ekzarhija v Odrinsko i Makedonija sled Osvoboditelna Vojna 1877-1878 ('Η Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία εις τὴν περιοχὴν Ἀδριανουπόλεως καὶ Μακεδονίαν μετὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον 1877-1878), τόμ. α', βιβλίον α', Σόφια 1969, σσ. 752, βιβλίον β', Σόφια 1970, σσ. 760· 11) Bălgarskoto naselinie v Makedonija v borbata za šazdanane na Ekzarhijata ('Ο ἐν Μακεδονίᾳ βουλγαρικὸς πληθυσμὸς εις τὸν ἀγῶνα συστάσεως τῆς Ἐξαρχίας), Σόφια 1971, σσ. 96.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου, καλύπτουσαι εὐρύτατον πεδίον τῆς βιβλιογραφίας, συνιστοῦν μοναδικὸν ὑπόδειγμα περαιτέρω ἀρχειακῶν ἐρευνῶν καὶ ἀπαραίτητον θεμέλιον εις τὴν μελέτην τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῶν Βαλκανίων. Ἡ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν τῆς γείτονος, ἐκτιμῶσα τὴν συμβολὴν τοῦ αἰοδίου, ἀνεκήρυξε τοῦτον, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, τακτικὸν μέλος τῆς εις τὴν τάξιν τῶν ἱστορικῶν καὶ παιδαγωγικῶν ἐπιστημῶν. Εἶναι ἰδιαιτέρως λυπηρὸν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου καθίσταται προβληματικὴ ἡ συμπλήρωσις ὀρισμένων ἀρχειακῶν ἐργῶν του, τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἢ ἐκδοσις καὶ παραμένουν ἡμιτελεῖ.

ΧΑΡΑΛ. Κ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ